

ΕΤΟΙΜΑΣΙΕΣ ΓΙΑ ΞΕΧΕΙΜΩΝΙΑΣΜΑ

Στο βιβλίο του «Ο Γαλατικός Πόλεμος» (De Bello Gallico) ο Ρωμαίος πολιτικός, στρατηγός και συγγραφέας Γάιος Ιούλιος Καίσαρας περιγράφει με λιτότητα, συντομία και διαύγεια τις στρατιωτικές του επιχειρήσεις στη Γαλατία από το 58 ως το 52 π.Χ. Στο κείμενο που ακολουθεί περιγράφονται οι ετοιμασίες για ξεχειμώνιασμα στη Γαλατία σε κάποια φάση του πολέμου. Το ξεχειμώνιασμα γινόταν σε χειμερινά στρατόπεδα (hiberna). Ο Καίσαρας φροντίζει εδώ για την τροφοδοσία των στρατοπέδων και δίνει οδηγίες για την αντιμετώπιση εχθρικών επιδρομών.

Caesar propter frumenti inopiam legiōnes in hibernis multis conlocat. Ex quibus quattuor in Nerviiis hiemāre* iubet et tribus imperat in Belgis remanēre*. Legātos omnes frumentum in castra importāre* iubet. Milites his verbis admonet: «Hostes* adventāre* audio; speculatōres nostri eos prope esse* nuntiant. Vim* hostium cavēre* debētis; hostes enim de collibus* advolāre* solent et caedem* militum perpetrāre possunt».

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Caesar conlocat legiōnes in multis hibernis propter inopiam frumenti.
Ο Καίσαρας εγκαθιστά τις λεγεώνες σε πολλά χειμερινά στρατόπεδα εξαιτίας της έλλειψης σταριού.

Ex quibus iubet quattuor hiemāre in Nerviis
Από αυτές διατάζει τέσσερις να ξεχειμωνιάσουν στη χώρα των Νερβίων

et imperat tribus remanēre in Belgis.
και διατάζει τρεις να παραμείνουν στη χώρα των Βέλγων.

Iubet omnes legātos importāre frumentum in castra.
Διατάζει όλους τους διοικητές των λεγεώνων να εισάγουν σιτάρι στο στρατόπεδο.

Admonet milites his verbis:
Συμβουλεύει τους στρατιώτες μ' αυτά τα λόγια:

«Hostes audio adventāre;
«Οι εχθροί ακούω ότι πλησιάζουν·

speculatōres nostri nuntiant esse eos prope.
οι κατάσκοποι μας αναγγέλλουν ότι βρίσκονται αυτοί κοντά.

Debētis cavēre vim hostium;
Οφείλετε να προσέχετε τη δύναμη των εχθρών·

enim hostes solent advolāre de collibus.
γιατί οι εχθροί συνηθίζουν να εξορμούν από τους λόφους

et possunt perpetrāre caedem militum».
και μπορούν να διαπράξουν σφαγή των στρατιωτών».

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

Α΄ ΚΛΙΣΗ

Belgae, -arum (A) = οι Βέλγοι, η χώρα των Βέλγων (μόνο πληθυντικός)
inopia, -ae (A) = έλλειψη, (χωρίς πληθυντικό)

Β΄ ΚΛΙΣΗ

legatus, -i (A) = αρχηγός λεγεώνας

Nervii, -orum (A) = οι Νέρβιοι, η χώρα των Νερβίων (μόνο πληθυντικός)

*hiberna, -orum (O) = χειμερινό/ά στρατόπεδο/α (μόνο πληθυντικός)

*castra, -orum (O) = στρατόπεδο (μόνο πληθυντικός), (**castrum-i = φρούριο**)

frumentum, -i (O) = δημητριακά, τρόφιμα, στον πληθυντικό **frumenta -orum** = τα γεννήματα (ετερόσημο).

verbum, -i (O) = λόγος

Γ΄ ΚΛΙΣΗ

Caesar, Caesaris (A) = Καίσαρ, (χωρίς πληθυντικό)

legio, legionis (Θ) = λεγεώνα

miles, militis (A) = στρατιώτης

hostis, hostis (A) = εχθρός, γενική πληθυντικού: hostium

*caedes, caedis (Θ) = σφαγή, γενική πληθυντικού: caedum και **caedium**

*vis, - (Θ) = δύναμη, ελλειπτικό

collis, collis (A) = λόφος, αφαιρετική ενικού: colle και **colli**, γενική πληθυντικού: collium

speculator, speculatoris (A) = ανιχνευτής, κατάσκοπος

ΕΠΙΘΕΤΑ

Β΄ κλίση

- **multus-a-um** =πολύς
παραθετικά: multi-ae-a, plures-es-a, plurimi-ae-a
(επίρρημα: multum, plus, plurimum)

Γ΄ κλίση

omnis, -is, -e = όλος

tres, tres, tria = τρεις, τρία

Ρήματα

Α΄ Συζυγία

conloco, conlocavi, conlocatum, conlocare (1) = εγκαθιστώ

hiemo, hiemavi, hiematum, hiemare (1) = ξεχειμωνιάζω

impero, imperavi, imperatum, imperare (1) = διατάζω

importo, importavi, importatum, importare (1) = εισάγω

advento, adventavi, adventatum, adventare (1) = πλησιάζω

nuntio, nuntiavi, nuntiatum, nuntiare (1) = αναγγέλλω

advolo, advolavi, advolatum, advolare (1) = καταφθάνω πετώντας, σπεύδω

perpetro, perpetravi, perpetratum, perpetrare (1) = διαπράττω

Β΄ Συζυγία

iubeo, iussi, issum, iubere (2) = διατάζω

remaneo, remansi, remansum, remanere (2) = παραμένω

admoneo, admonui, admonitum, admonere (2) = συμβουλευώ

caveo, cavi, cautum, cavere (2) = φυλάγομαι, προσέχω

debeo, debui, debitum, debere (2) = οφείλω, πρέπει

soleo, solitus sum, solitum, solere (2) (ημιαποθετικό) = συνηθίζω

Δ΄ Συζυγία

audio, audivi, auditum, audire (4) = ακούω

Ανώμαλα

*sum, fui, - , esse = είμαι

*possum, potui, - , posse = μπορώ

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ ΕΠΙΘΕΤΑ

quattuor = τέσσερις (άκλιτο)

tres, tres, tria = τρεις

ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ

qui, quae, quod (αναφορική) = ο οποίος, η οποία, το οποίο

hic, haec, hoc (δεικτική) = αυτός, αυτή, αυτό

noster, nostra, nostrum (κτητική) = δικός μας, δική μας, δικό μας

is, ea, id (οριστική) = αυτός, αυτή, αυτό

ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ

prope = κοντά

παραθετικά: prope, propius, proxime

ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ	ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ
<p>propter + αιτιατ. = για, εξαιτίας (εξωτερικό αναγκαστικό αίτιο : propter inopiam)</p> <p>in + αφαιρ. = σε (στάση)</p> <p>ex + αφαιρ. = από (διαιρεμένο όλο)</p> <p>in + αιτιατ. = προς, σε (κίνηση προς τόπο)</p> <p>de + αφαιρ. = από (κίνηση από)</p>	<p>enim (αιτιολογικός παρατακτ.) = γιατί</p> <p>et (συμπλεκτικός) = και</p>

Ετυμολογικά

conloco → locus,

quattuor → τέτταρες,

hiemo → hiberna· hiems ≈ χειμώνας· χιόνι,

castra > κάστρο,

verbum → έρω < Φερέω· ρήμα,

audio → auris < *ausis· ούς, άίω,

vis → ίς < Fίς = δύναμη,

caveo → κοέω < *κοFέω = παρατηρώ,

admoneo → πρβ. Monumentum,

collis → κολωνός, κολώνη = λόφος.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

Caesar propter frumenti inopiam legiones in hibernis multis conlocat: Κύρια πρόταση κρίσεως.

conlocat: ρήμα,

Caesar: υποκείμενο του ρήματος,

legiones: αντικείμενο στο conlocat,

in hibernis: εμπρόθετη αφαιρετική που δηλώνει στάση σε τόπο στο conlocat,

multis: επιθετικός προσδιορισμός στο hibernis,

propter inopiam: εμπρόθετη αιτιατική που δηλώνει το εξωτερικό αναγκαστικό αίτιο στο conlocat,

frumenti: γενική αντικειμενική στο inopiam.

Ex quibus quattuor in Nervii hiemare iubet: Κύρια πρόταση κρίσεως.

iubet: ρήμα,

Caesar: (εννοούμενο) υποκείμενο του ρήματος,

quattuor: άμεσο αντικείμενο στο iubet,

hiemare: τελικό απαρέμφατο, έμμεσο αντικείμενο στο iubet,

quattuor: υποκείμενο του απαρεμφάτου hiemare (ετεροπροσωπία),

Ex quibus: εμπρόθετη αφαιρετική που δηλώνει το διαιρεμένο όλο,

in Nervii: εμπρόθετη αφαιρετική που δηλώνει στάση σε τόπο στο hiemare.

et tribus imperat in Belgis remanere: Κύρια πρόταση κρίσεως.

imperat: ρήμα,

Caesar: (εννοούμενο) υποκείμενο του ρήματος,

tribus: έμμεσο αντικείμενο στο imperat,

remanere: τελικό απαρέμφατο, άμεσο αντικείμενο στο imperat,

tres: (εννοούμενο) υποκείμενο του απαρεμφάτου remanere (ετεροπροσωπία) (από το tribus),

in Belgis: εμπρόθετη αφαιρετική που δηλώνει στάση σε τόπο στο remanere.

Legatos omnes frumentum in castra importare iubet: Κύρια πρόταση κρίσεως.

iubet: ρήμα,

Caesar: (εννοούμενο) υποκείμενο του ρήματος,

Legatos: άμεσο αντικείμενο στο iubet,

importare: τελικό απαρέμφατο, έμμεσο αντικείμενο στο iubet,

Legatos: υποκείμενο του απαρεμφάτου importare (ετεροπροσωπία),

omnes: κατηγορηματικός (ή επιθετικός) προσδιορισμός στο Legatos,

frumentum: αντικείμενο του απαρεμφάτου importare,

in castra: εμπρόθετη αιτιατική που δηλώνει κίνηση (και συγκεκριμένα άφιξη) σε τόπο στο importare.

Milites his verbis admonet: Κύρια πρόταση κρίσεως.

admonet: ρήμα,

Caesar: (εννοούμενο) υποκείμενο του ρήματος,

Milites: αντικείμενο στο admonet,

verbis: απρόθετη αφαιρετική (οργανική) του τρόπου στο admonet,

his: επιθετικός προσδιορισμός στο verbis.

Hostes adventare audio: Κύρια πρόταση κρίσεως.

audio: ρήμα,

ego: (εννοούμενο) υποκείμενο του ρήματος,

adventare: ειδικό απαρέμφατο, αντικείμενο στο audio,

Hostes: υποκείμενο του απαρεμφάτου adventare (ετεροπροσωπία).

speculatores nostri eos prope esse nuntiant: Κύρια πρόταση κρίσεως.

nuntiant: ρήμα,

speculatores: υποκείμενο του ρήματος,

nostri: επιθετικός προσδιορισμός στο speculatores,

esse: ειδικό απαρέμφατο, αντικείμενο στο nuntiant,

eos: υποκείμενο του απαρεμφάτου esse (ετεροπροσωπία),

prope: επιρρηματικός προσδιορισμός του τόπου στο esse.

Vim hostium cavere debetis: Κύρια πρόταση κρίσεως.

debetis: ρήμα,

vos: (εννοούμενο) υποκείμενο του ρήματος,

cavere: τελικό απαρέμφατο, αντικείμενο στο debetis,

vos: (εννοούμενο) υποκείμενο του απαρεμφάτου cavere (ταυτοπροσωπία),

Vim: αντικείμενο του απαρεμφάτου cavere,

hostium: γενική κτητική (ή γενική υποκειμενική) στο Vim.

hostes enim de collibus advolare solent: Κύρια πρόταση κρίσεως.

solent: ρήμα,

hostes: υποκείμενο του ρήματος,

advolare: τελικό απαρέμφατο, αντικείμενο στο solent,

hostes: (εννοούμενο) υποκείμενο του απαρεμφάτου advolare (ταυτοπροσωπία),

de collibus: εμπρόθετη αφαιρετική που δηλώνει κίνηση από τόπο στο advolare.

et caedem militum perpetrare possunt: Κύρια πρόταση κρίσεως.

possunt: ρήμα,

hostes: (εννοούμενο) υποκείμενο του ρήματος,

perpetrare: τελικό απαρέμφατο, αντικείμενο στο possunt,

hostes: (εννοούμενο) υποκείμενο του απαρεμφάτου perpetrare (ταυτοπροσωπία),

caedem: αντικείμενο του απαρεμφάτου perpetrare,

militum: γενική αντικειμενική στο caedem.